

اسلام و اسبہ زندگی
مکتبہ الام
رسالہ

www.ketab.ir

صدر، محمد باقر، ۱۹۳۱ - ۱۹۷۹ م
 اسلام، راهبر زندگی؛ مکتب اسلام؛ رسالت ما / محمد باقر صدر؛ مترجم مهدی زندیه. - قم: انتشارات دارالصدر، ۱۴۳۵ ق. = ۱۳۹۳ ش.
 فارسی، فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

ISBN: 978 - 964 - 5860 - 55 - 5

۴۷۰ ص وزیر.

اسلام، دولت، اقتصاد، جنبه های اجتماعی و تجدید حیات فکری.

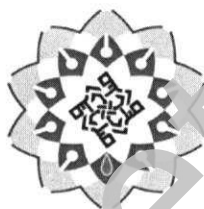
زندیه، سید مهدی، مترجم.

۲۹۷/۴۸۳۲

BP ۲۳۱/ص

۱۳۹۳ کتابخانه ملی ایران

کتابشناسی ملی ۳۶۳۵۹۴۴

نام کتاب: اسلام، راهبر زندگی؛ مکتب اسلام؛ رسالت ما
 نویسنده: استاد شهید آیت الله سید محمد باقر صدر
 مترجم: مهدی زندیه
 ناشر: انتشارات دارالصدر (پژوهشگاه علمی - تخصصی شهید صدر)
 نوبت چاپ: اول
 چاپ: شریعت - قم
 تاریخ چاپ: ۱۳۹۸ ش
 شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
 شماره شابک: ISBN: 978 - 964 - 5860 - 55 - 5

حق چاپ محفوظ

اسلام را سب زندگی
مکتب اسلام
رسالت ما

استاد شهید آیت الله العظمی محمد باقر صدر

ترجمه
سید مهدی زنجیری

پژوهشگاه علمی تخصصی شهید صدر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

www.ketab.ir

بسم الله الرحمن الرحيم

ستایش از آن خداوندگار جهانیان و سلام و درودهایش نثار محمد و خاندان پاکیزه پاک نهادش باد.

در پی شلی دراز که بال‌های سیاهش را در طول قرن‌ها بر آسمان امت اسلامی گسترده و آن را در ظلمتی عمیق از عقب ماندگی و ایستایی و سقوط فرو پیچیده بود، از نیمه سده بیست میلادی نشانه‌های زندگی تازه در افق این امت درخشیدن گرفت و کیان بلندبالا و بیرومند اسلام که قرن‌ها زیر زنجیرهای مستکبران و ستمگران دچار ضعف و سستی شده بود، نیروی خود را باز یافت، تا آن جا که با پیروزی انقلاب اسلامی در ایران به راهبری امام خمینی با سرزندگی و پویایی و قدرت و سرافرازی برپا ایستاد و آسایش مستکبران را برهم زد و رؤیاهای طمع‌پیشگان و استعمارگران را پریشان نمود.

روشن است که امت اسلامی تحقق این زندگی تازه را وامدار امام خمینی است، اما بی تردید در زمینه اندیشه و نظر، این زندگی را مدیون سنگربانان بزرگی است که با هوشیاری تمام به شناساندن مکتب اسلام و دفاع از تمامیت آن برآمدند، پیشاپیش ایشان استاد بزرگ، شهید والا مقام سید محمد باقر صدر است که دیدبان تیزبین و پیشگام بزرگ نهضت فکری نوین بود؛ چراکه او توانست از رهگذر آثار و افکار نوآورانه و نیز عمیق و همه‌جانبه‌اش راه امت اسلامی را فراسوی خیزش فکری فراگیر اسلامی، هموار گرداند،

آن هم در میان انبوهی از جریان‌های گسترده فکری وارداتی که برای چیرگی بر مراکز تصمیم‌گیری فکری و فرهنگی جوامع اسلامی و تسلط بر عقل و دل اندیشمندان و فرهیختگان این جوامع رقابت داشتند.

شهید سید محمد باقر صدر از رهگذر توانمندی بی‌مانندش توانست با اندیشه اسلامی نوآمرانه خود، با بزرگان و اندیشمندان تمدن نوین مادی به رقابت برخیزد و فراروی عقل‌های آزاد، از بطلان افکار الحادی و بی‌پایگی بنیان‌های فکری و نظری تمدن مادی پرده بردارد و پویایی اندیشه اسلامی و قدرت بی‌مانندش را در حل مشکلات جامعه انسانی امروز و اداره زندگی نوین بر مبنای دادگری و رفاه جامعه اثبات نماید.

از این فراتر، نوآوری‌های فکری مکتب شهید صدر در چارچوبی خاص محدود نبود و همه عرصه‌های اندیشه اسلامی را دربر می‌گرفت، از قلمرو عام آن گرفته تا زمینه‌های تخصصی رورآمد مانند اقتصاد اسلامی و فلسفه تطبیقی و منطق جدید و نیز اندیشه اسلامی سنتی و معاصر، فقه، اصول، فلسفه، منطق، کلام، تفسیر و تاریخ. وی در هریک از این شاخه‌ها انقلابی فکری پدید آورد و پژوهش علمی در آن زمینه را تا مرحله‌ای تازه و مهمان، خواه در روش و خواه در محتوا ارتقا بخشید.

به رغم گذشت بیش از سه دهه از شهادت استاد، هم‌زمان مراکز علمی و پژوهشگاه‌ها و مؤسسات تحقیقی از فکر و دانش او الهام می‌گیرند و مساحت اندیشه به آثار علمی و نوآوری‌های وی در همه عرصه‌های پژوهش و تحقیق علمی سخت محتاج است. از این رو پژوهشگاه علمی تخصصی شهید صدر احیای میراث علمی و فکری وی را به شکل سزاوار شأن گرانمایه آن، در طلیعه کار خویش قرار داد. با عنایت به آن‌که بسیاری از آثار شهید صدر به چاپ رسیده است، این وظیفه مهم بر دو محور استوار شد:

۱- تحقیق دوباره هر اثر برای دستیابی به متن اصلی مؤلف که تا حد امکان

از خطاهای راه یافته در آن پیراسته باشد.

میراث فکری شهید صدر علوم و زمینه‌های تخصصی گوناگون در زمینه معارف اسلامی را در سطوح فکری مختلف دربر می‌گیرد. بدین روی پژوهشگاه وظیفه تحقیق در این زمینه را بر عهده یک گروه علمی زیر نظر دانشمندان متخصص در شاخه‌های گوناگون اندیشه اسلامی، فراهم آمده از شاگردان آن شهید و نیز عالمان دیگر وانهاد. این گروه علمی توفیق یافت تا آن آثار را با بالاترین درجه دقت و امانتداری علمی عرضه نماید.

شاخصه‌های علمی و فنی امر پژوهش متون عربی را به تفصیل در مقدمه آن آثار یادآور شده‌ایم.

۲- ترجمه این آثار به زبان‌های زنده، در حد امکان. در این میان ترجمه فارسی این آثار به دلایل مختلف از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، از جمله: نیاز مبرم فرهیختگان فارسی زبان، تا در کشاکش برخورد آرا و افکار دوره معاصر، اندیشه‌های بنیادین دینی و اسلامی خود را از منابع اطمینان‌بخشی دریافت کنند، و بدون تردید آثار به‌جای مانده از این استاد فقید، از چنین ویژگی‌ای برخوردار است.

پیش از این برخی از کتاب‌های استاد شهید به زبان فارسی ترجمه و منتشر شده بود، که باید از همه مترجمان عالی‌قدری که در این زمینه تلاش‌های ارزشمندی نمودند تشکر و قدردانی نمود، اما بیشتر این آثار ویژگی‌های مطلوب ترجمه امانتدار و گویا و رسا را نداشتند. افزون بر این همین ترجمه‌ها نیز هم‌اکنون در بسیاری از مراکز فرهنگی و علمی در دسترس علاقه‌مندان نمی‌باشند.

برخی از آثار به‌جای مانده از شهید بزرگوار با کوشش این پژوهشگاه و پس از شهادت مؤلف آن به‌دست آمده و چاپ شده‌اند، از این‌رو این آثار جدید - و یا برخی از آن‌ها نیازمند ترجمه به زبان‌های دیگر می‌باشند.

با توجه به نکات بالا پژوهشگاه بر آن شد که مهم‌ترین تألیفات شهید صدر را

به شیوه‌ای صحیح و توسط گروهی از مترجمان زبده به زبان فارسی برگردانده و در اختیار اهل فضل و علم قرار دهد. در این ترجمه‌ها سعی وافر بر آن بوده است که امانت و دقت در نقل آرا و افکار به خوبی رعایت شود، علاوه بر آن، گویایی و شیوایی آن‌ها نیز در حد مطلوب فراهم باشد. البته پس از پایان کار ترجمه، ویرایش‌های محتوایی و صوری و تطبیق ترجمه با متن عربی با دقت تمام انجام گرفت تا هرگونه خلل احتمالی در این زمینه منتفی شود.

این کتاب که بیش روی شما خواننده گرامی است، مشتمل بر سه مجموعه از آثار ارزشمند آن شهید است که عبارتند از:

۱- سلسله مباحث «اسلام، راهبر زندگی»، شامل شش رساله که شهید صدر آن‌را در اواخر عمر شریف خویش و پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران نگاشته است و ناظر به نیازهای فکری و فرهنگی جامعه اسلامی در سایه حاکمیت اسلام است. شهید صدر در این رساله‌ها طرحی اجمالی را از مسائل مهمی که امت اسلامی در مرحله پس از انقلاب و به دست گرفتن حکومت با آن روبه‌رو می‌شود، ارائه داده است. وی در رساله اول، دکترینی استوار و در نوع خود بی‌نظیر در مورد پیش‌نویس قانون اساسی جمهوری اسلامی مطرح و پایه‌های اساسی سیستم حکومت و اداره آن‌را بنا نهاده است.

در رساله دوم طرحی اجمالی از اقتصاد اسلامی ترسیم و در رساله سوم تفصیل آن‌را بیان کرده است.

در رساله چهارم از نقش انسان و امت در حیات سیاسی جامعه سخن گفته است. و در رساله پنجم کوشش نموده تا منابع قدرت سیاسی را بیان کند و در برابر طلایه‌داران رسالت اسلامی (امت اسلامی و رهبری آن) افق‌های جنبش و مبادی عینی آن‌را در جهت سازندگی و توسعه و تحکیم اعتماد به نفس بگشاید.

رساله ششم آخرین رساله‌ای است که شهید صدر در این مجموعه به رشته

تحریر درآورده است و آن را به بیان مبانی کلی بانک در جامعه اسلامی اختصاص داده است. البته آن شهید بر این آرزو بود که بعداً این مباحث را ادامه داده، آن‌ها را در سطحی گسترده‌تر طرح کند، اما...

خوشبختانه ما توانستیم به نسخه‌های اصلی رساله‌های اول، دوم، چهارم (که در چاپ اول مورد اعتماد بوده است) و تصویر عکس برداری شده‌ای از رساله سوم، دست یابیم که کمیته پژوهش وابسته به پژوهشگاه علمی تخصصی شهید صدر به مقابله این نسخه‌های اصلی با نسخه‌های چاپ شده و تصحیح آن اقدام کرد.

۲- بخش دوم این کتاب، مجموعه «مکتب اسلام» است که شهید صدر آن را به منظور ارائه اندیشه اسلامی و مفاهیم اساسی آن در سطحی عمومی نگاشته است. این فکر برای استاد شهید صدر وقتی ایجاد شد که وی تفاوت چشمگیری را بین طرح اندیشه اسلامی در سطح عالی که در دو کتاب «فلسفه ما» و «اقتصاد ما» لحاظ شده و بین واقعیت علمی ساده‌ای که طیف گسترده‌ای از امت اسلامی در آن زمان از آن برخوردار بود، احساس کرد. خصوصاً که این احساس، هم‌زمان بود با درخواست اکید خوانندگان بر ضرورت شرح و توضیح کتاب «فلسفه ما». از این رو تمامی مطالبی که در بخش اول این مجموعه (یعنی بخش «اسلام و مشکل نظام اجتماعی») آمده است، بسط مقدمه کتاب «فلسفه ما» و الهام گرفته شده از آن است. شهید صدر در بخش دوم این مجموعه (یعنی بخش «از اقتصاد اسلامی چه می‌دانید؟») مفاهیم بنیادین اقتصاد اسلامی را آورده است، یعنی همان مفاهیمی که در جلد دوم کتاب «اقتصاد ما» به آن پرداخته شده است. شهید صدر به همین دو بخش در مجموعه «مکتب اسلام» اکتفا کرده و آن را ادامه نداده است.

۳- بخش سوم این جلد، مجموعه مقالاتی است که قبلاً تحت عنوان «رسالت ما» به عنوان سلسله سرمقاله‌هایی در مجله «الأضواء» به چاپ رسیده بود. این مجله

در دهه پنجم قرن بیستم میلادی از طرف گروهی از علمای نجف اشرف منتشر می شد.

از آن جا که تمامی این سرمقاله ها به قلم شهید صدر نبود، لذا ما در این بخش به چاپ آن سرمقاله هایی که نسبت شان به شهید صدر قطعی بود، اقدام کردیم. همین جا باید از برخورد بزرگ منشانه وارثان شهید صدر، به ویژه فرزند گرامی اش سید جعفر صدر یاد آوریم که رخصت ویژه نشر و احیای میراث علمی شهید صدر را به این پژوهشگاه دادند.

سرانجام بر خود بایسته می دانیم که سپاس فراوان خویش را به حضور هیأت علمی ناظر بر تحقیق میراث امام شهید و همه دانشوران و پژوهشگرانی که در فراهم سازی این میراث و عرضه آن با شیوه سزاوار علمی نقش داشتند، تقدیم داریم و از خداوند بزرگ بخواهیم با تلاش های آنان را قبول فرماید و ایشان و ما را با پاداش و ثواب کریمانه بنواید؛ که او شنوا و اجابتگر است.

پژوهشگاه علمی - تخصصی

شهید صدر